

Slovenski dom

Štev. 221.

V Ljubljani, v četrtek, 25. septembra 1941-XI

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bitka za Petrograd najhujša bitka v sedanji vojni na Vzhodu

Uničevanje okoli Kijeva se nadaljuje
Novi sovjetski protinapadi na vseh delih bojišča odbiti

Hitlerjev glavni stan, 25. sept. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Na prostoru vzhodno od Kijeva so bili včeraj uničeni novi sovjetski odelki. Ostanek sovjetske vojske je bil stisnjen v dva tesno obkrojena kotla in letalska slika o položaju te vojske je kaotična. V nekaj dneh bodo te sile popolnoma odstranjene.

V zalivu Kronstadt so nemška bojna in strmoglavka letala z bombami v polno zadela boje ladje in nek sovjetski rušilec. Na obrežju Belega morja je skupina bojnih letal uničila veliko industrijsko podjetje. Ponoči so letala uspešno napadala vojaške naprave pri Petrogradu in pri Moskvi.

Helsinki, 25. sept. s. Vsi vojaški strokovnjaki soglašajo v sodbi, da je bitka za Petrograd najbolj trda v vsej ruski vojni.

Nepretrgano uničevalno delo nemškega topništva, čigar žrela so zlasti naperjena na Kronstadt, se druži z delom letalstva. Kronstadt je v plamenih.

Ujetniki pripovedujejo, da ni v vsej obsežni okolici bivše ruske prestolnice, kjer se zdaj razvijajo silovite bitke brez trenutka prestanka, več pokonec ne drevesa ne zidu. Sovjetske pomorske sile, da ne morejo več manevrirati zaradi dežja izstrelkov. Pa tudi minske zapore, ki so vsak dan gostejše, preprečujejo vsako hujšo akcijo sovjetskega brodograja.

Množina topništv in streliva, ki z njim razpolagajo Sovjeti v Petrogradu, je še mogočna, zakaj zaradi velikega pomena so Sovjeti mesto že pred vojno ojačili in založili z orožjem do neverjetnosti.

Nemška pehota je s podporo močnih oklepniških oddelkov včeraj onemogočila nove, nadvse silovite sovjetske poskuse za izpad. Sovjeti niso mogli predreti obkolitvenega obroča. Kaže, da je njihova zadnja karta ta, da bodo na samih mestnih ulicah nadaljevali odpor ob surovem preziranjju vrednosti človeških življenj.

Ker so vsi otoki na Ladoškem jezeru bili za-

sedeni, so se sovjetske čete s kakimi petnajstimi ladjami pomaknile k Novi Ladogi, jim je pa odrezana možnost, da bi dosegle petrogradski predel ali pa jezero Onega, ker imajo Nemci v rokah gornji tok Neve, Finca pa so ob reki Zviru.

Budimpešta, 25. sept. s. Uradno poročilo madžarskega vrhovnega poveljstva pravi med drugim, da so Sovjeti s slabimi silami napadli madžarske oddelke, pa da so bili odbiti še preden se je napad razvil. Topniško delovanje je bilo včeraj na obeh straneh kaj skromno. V nasprotnih vrstah je opaziti rastoči nemir, ki se kaže z neurejenimi napadnimi akcijami, ki se končajo vedno z izgubami za nasprotnika.

Berlin, 25. sept. s. Kakor javlja nemški poročevalski urad, so sovjetske sile, obkoljene vzhodno od Kijeva, izvajale obupne poskuse za predor. Vsi poskusi so spodleteli. Med boji je našel smrt tudi poveljnik 46. sovjetskega armadnega zbora. Kakor poročajo iz pooblaščenega vira, so se tudi včeraj nadaljevali boji na ruski fronti z dobrim uspehom. Rusi so na več krajih poskušali protinapade z oklepnimi vozili, pa jih je nemško topništvo zavrnilo. Izgubili so sedemnajst oklepnih voz.

Dopo la vittoria contro Gibilterra - nuovi successi nel Mediterraneo

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa Settentrionale sul fronte di Tobruk le nostre artiglierie hanno svolto efficaci azioni di fuoco. Tentativi di avvicinamento dello avversario sono stati prontamente respinti.

L'aviazione britannica ha compiuto incursioni sulle città di Bengasi, Tripoli, Homs e Misurata. In quest'ultima località si lamentano cinque morti e sette feriti; due bombardieri nemici sono stati abbattuti in fiamme dalle difese c. a. di Tripoli e di Homs.

In Africa Orientale sui vari fronti dello scacchiere di Gondar ricognizioni offensive di nostri reparti i quali hanno posto in fuga elementi avversari infliggendo perdite.

Unità della R. Aeronautica al comando del tenente pilota Mario Sami e del sottotenente pilota Pierluigi Lauro hanno attaccato un convoglio nemico in navigazione nel Mediterraneo: un piroscafo armato da 2500 tonnellate è stato colpito in pieno ed è esploso

affondando rapidamente, altro piroscafo di 1000 tonnellate è rimasto gravemente danneggiato.

Un nostro sommergibile al comando del tenente di vascello Olindo Di Serio ha silurato ed affondato nel Mediterraneo Orientale una petroliera di 12.000 tonnellate.

Ulteriori informazioni permettono di stabilire che due delle tre unità affondate dai mezzi d'assalto della R. Marina nel porto di Gibilterra sono le cisterne Piona-Shell e Dembydale e che il piroscafo danneggiato e da considerarsi perduto è il Durham.

Le perdite inflitte alla marina mercantile britannica col nostro attacco in Gibilterra sommano pertanto a quattro unità.

Slovesna izročitev italijanskih voz in orožja za hrvatsko policijo

Karlovac, 25. sept. s. V Karlovcu je hrvaškim vojaškim oblastem bila posebno slovesno izročena prva skupina motornih sredstev, ki jih je podarila italijanska vlada za ustanovitev bataljona vstaške motorizirane policije. Skupina obsega 10 avtomobilov, 50 motornih koles ter 50 motornih vozilov s potrebnimi strojnimi ter dve fotoelektrični postaji. Slovesnosti se je udeležil vrhovni poveljnik vseh hrvaških oboroženih sil, veliki vojskovodja in maršal Kvaternik v spremstvu voditelja italijanskega vojaškega odposlanstva na Hrvaškem, ravnatelja javne varnosti ter visokih vstaških častnikov. Navzoč je bil tudi eks. general Ambrosio z visokimi častniki. Po pregledu častne čete je maršal Kvaternik gledal mimohod novega motoriziranega oddelka ter se udeležil tudi vrste točno izvedenih vaj, ki so vzbudile občudovanje vseh navzočih. Voditelj italijanskega vojaškega odposlanstva je imel kratek nagovor, v katerem je dejal, da je izročeno orožje znamenje še tesnejšega sodelovanja med fašistovsko Italijo in vstaško Hrvaško.

Ameriške zahteve po francoskih posestih v Afriki

Rim, 25. sept. s. Posebni dopisnik lista »Pollo di Roma« poroča, da imajo Amerikanci in Angleži posebne načrte s francoskimi kolonijami.

Iz Severne Amerike že vozijo vojno gradivo v Liberijo. Tudi so Angleži izkrcali mnogo vojnega gradiva v Freetownu in Sierra Leone. Ameriški tisk je nenadoma začel poudarjati, da naj ameriške ladje z orožjem odplujejo v Martinique, Guadalupe in Abidjan. Pred tem pa so ameriški listi trdili, da so neke tuje ladje že vozile orožje v te francoske posesti in da se je tem ladjam posrečilo prebiti angleško blokado.

Ta gonja ameriškega tiska pa je samo uvod v to, kako škodovati francoskim kolonijam in kako prisiliti ameriško javno mnenje na to, da bi Amerika sama zasedla ali pa z orožjem oskrbela vojna oporišča v Dakarju, Martinique in v Abidjanu. Ta načrt sta na svoji atlantski konferenci že izdelala Churchill in Roosevelt, izvedel naj bi ga pa general de Gaulle.

Novice o bivšem perzijskem vladarju

Carigrad, 25. sept. s. Po poročilih iz Perzije se je bivši perzijski vladar Reza šah Pahlevi dal na razpolago angleškim zasedbenim oblastem, ki naj bi ga bile že poslate v Indijo. Še vedno pa ni nobenih poročil v perzijskem vladarskem zakladu.

nekaterih ameriških listov, da bi Bolgarija težila za protektoratom nad polotokom Krimom in nad petrolejskimi področji na Kavkazu.

Sofija, 25. sept. s. Predsnočnim je sovjetsko letalo pri Harmanliku na Bolgarskem vrglo novo skupino padalcev. Policija živo išče sovjetske agente, ki so prišli v Bolgarijo zaradi nasilniških dejanj proti javnim napravam. Voditelj sovjetskih padalcev, ki so ga pred nekaj dnevi spustili pri Trebnju, je ob prijatelju povedal, da je tedaj, ko je on odletel s Krima, bilo pripravljenih še pet padalskih skupin za odhod v Bolgarijo.

Zahtevajte povsod naš list!

Po zmagi nad Gibraltarjem - novi pomorski uspehi na Sredozemlju

Severna Afrika: Na bojišču pri Tobruku živahen ogenj našega topništva. Poskusi nasprotnega letalstva so bili takoj odbiti. Angleško letalstvo je izvedlo polete na Benghazi, Tripoli, Homs in Misurato. V tem zadnjem mestu obžaluje smrt petih oseb, sedem pa je bilo ranjenih. Protiletalsko topništvo v Tripolisu in Homsu je sestrelilo v plamenih dva angleška bombnika.

Vzhodna Afrika: Na raznih bojiščih v pokrajini Gondar ofenzivni izvidniški napadi naših oddelkov, ki so poginili v beg angleške oddelke ter jim prizadejali izgube.

Na Sredozemskem morju so edinec kr. letalstva pod poveljstvom poročnika pilota Maria Samija in podporočnika pilota Piera Luigija Laura napadla angleški konvoj. Bomba je v polno zadela

oborožen sovražni parnik z 2500 tonami ki je eksplodiral in se hitro potopil. Parnik s 1000 tonami je bil hudo poškodovan.

Naša podmornica je v vzhodnem delu Sredozemskega morja pod poveljstvom poročnika bojnega broda Olinda di Seria torpedirala petrolejsko ladjo z 12.000 tonami.

Poznejša poročila so dopustila ugotoviti, da sta dve od treh sovražnih ladij, ki so jih potopila naša hitra pomorska vojna sredstva v Gibraltarju, bili petrolejska ladja »Fiana Shell« in »Denbydale«, poškodovani parnik pa, ki ga je smatrati za izgubljenega, pa je parnik »Durham«. Izgube angleškega trgovskega brodograja znašajo zaradi našega napada na Gibraltar 4 edince.

Pritisk in spletke proti Turčiji

Carigrad, 25. sept. s. Nemški poslanik von Pappen je včeraj dopotoval iz Berlina v Carigrad.

Berlin, 25. sept. s. V nemških krogih poudarjajo, da sta Anglija in Amerika zadnje čase vzemirjeni zaradi Turčije, ker se bojita, da bi sovjetski porazi vplivali tudi na Turčijo. Agencija Reuter pravi namreč, da hoče Nemčija z vojaškimi uspehi v Južni Rusiji vplivati na stališče Turčije in Japonske. Zaradi teh uspehov so Angleži tako vzemirjeni, da sami odkrivajo svoje načrte glede Turčije.

Angleška vlada se je odločila, da čimprej razčisti turško vprašanje. Angleški veleposlanik je te dni opozoril turško vlado na načrte Osi v Dardanelih.

Bolgarija pred važnimi odločitvami

Kralj Boris v Hitlerjevem glavnem stanu - Izjave notranjega ministra o posebnih ukrepih zoper sabotažo in vpoklici rezervistov
Neresnične vesti o bolgarskih načrtih zoper Rusijo

Berlin, 25. sept. r. Po poročilih iz Bukarešte se je izvedelo, da je včeraj bolgarski kralj Boris s posebnim vlakom potoval skozi Bukarešto v Hitlerjev glavni stan. To potovanje je izredno pomembno, ker odhaja kralj Boris k Hitlerju v trenutku, ko je napetost med Bolgarijo in Rusijo dosegla tako stopnjo, da je potrebno razčiščenje, kajti Bolgarija je trdno na strani držav, ki se vojskujejo proti boljševizmu.

Vest je zbudila veliko zanimanje glede na sedanjo rusko-bolgarsko napetost. Na sestanku kralja Borisa s kanclerjem Hitlerjem bi lahko prišlo do odločitve, ali se bo Bolgarija že v kratkem postavila ob strani Nemčiji in Italiji v boju proti Sovjetom in njihovim zaveznikom.

Sofija, 25. sept. s. Bolgarski notranji minister Gabrovski je zastopnikom tujega tiska dal nove izjave o tem, da so padalci, ki so jih neka letala pred kratkim vrgla na bolgarsko ozemlje, prihajali

iz Sovjetske Rusije. Tudi vse potreščine, s katerimi so bili oskrbljeni: bombe, samokresi, puške, radijski oddajniki in sprejemniki so sovjetskega porekla. Vsi padalci so bili poslani v Bolgarijo, da bi delali nasilniška dejanja. V nekaj dneh bodo sporočeni uspehi sedanje preiskave.

Minister Gabrovski je potem dejal, da je bolgarski notranji položaj zadovoljiv, čeprav nasprotne radijske postaje drugače trdijo. Ni res, da bi bilo razglašeno obsedeno stanje in pa splošna mobilizacija. Izdani so bili samo nekateri posebni ukrepi, da se prepreči sabotažna dejanja tujcev. Rezervisti bolgarske vojske pa so bili poklicani pod orožje le za tri tedne.

Minister Gabrovski je zatem poudaril, da Bolgarija nima napadalnih namenov zoper nobeno državo. Docela izmišljene so novice nasprotne propagande, da bi bil že pripravljen bolgarski ekspedicijski zbor za rusko bojišče. Smešno je poročilo

Un decreto del Duce sul orario degli uffici pubblici

Con decreto del Duce in corso di pubblicazione viene stabilito che a decorrere dal 1° ottobre p. v. l'orario degli uffici pubblici e degli enti pubblici di tutto il regno, comunque soggetti alla vigilanza dello Stato, è fissato dalle ore 8 alle 14 nei giorni feriali e dalle ore 8 alle 12 nelle domeniche e negli altri giorni festivi, senza interruzione. Restano peraltro estese a tutti gli uffici sopraindicati le disposizioni già impartite nei riguardi degli uffici della Capitale circa la completa sospensione del lavoro nei seguenti giorni: 1° giorno dell'anno solare, 6 gennaio, 19 marzo, pasqua di resurrezione, giorno dell'ascensione, giorno del corpus domini, 29 giugno, 15 agosto, 1° novembre, 8 dicembre, 25 dicembre. Stefani.

Ducejev odlok o novih uradnih urah

Rim, 25. sept. s. Z Ducejevim odlokom je v vseh javnih uradih ter javnih ustanovah po vsem Kraljestvu, v kolikor so pod državnim nadzorom, določen čas za uradovanje od osmih do 14 ob delavnikih, od osmih do dvanajstih pa ob nedeljah in drugih prazničnih dneh. Uradne ure trajajo brez presledka. Na vse omenjene urade se raztezajo zdaj določila o tem, da počiva vsako delo ob naslednjih dneh: prvi dan sončnega leta, 6. januarja, 19. marca, Velika noč, Vnebohod, Rešnje telo, 29. junij, 15. avgust, 1. november, 8. december, 25. december.

Vesti 25. septembra

Italijansko-japonsko društvo je sklenilo poslati Mussoliniju ter raznim drugim italijanskim osebnostim in ustanovam zbirko del o moderni japonski književnosti.

Špansko letalsko ministrstvo je določilo 50 milijonov pezet za ureditev novega vojaškega in civilnega letališča v Barceloni.

Iz Berlina poročajo, da so nemški obrežni topovi na estonskem otoku Oeselu predvčerajšnjim uspešno odbili napad neke sovjetske vojne ladje.

Pri švedski prestolnici Stockholm se je ponesrečilo bojno letalo, pri čimer sta izgubila življenje dva švedska častnika. Nesreča je povzročila v švedski javnosti razburjenje, zakaj podobne reči se zadnje čase na švedskem sumljivo pogosto ponavljajo.

Hrvaško vojaško odposlanstvo je včeraj obiskalo FIAT-ove avtomobilске tvornice v Turinu.

Nemški tisk razpravlja o zadnjih Rooseveltovih izjavah glede oborožitve ameriških trgovskih ladij. Listi trdijo, da razlogi, s katerimi ameriški predsednik utemeljuje potrebo po oborožitvi, po hinavščini prese-gajo vse, kar je svet dozdaj slišal.

Prorokite

„Slovenecv koleđar“

dokler je še čas!

Angleški kralj je predsednika vlade Churchilla imenoval za »lorda guvernerja petih luk«, v priznanje za zasluge, ki si jih je Churchill pridobil za Anglijo. Ta častni naslov izvira iz časov kraljice Elizabete, ko je pet južnih angleških pristanišč imelo nalogo braniti angleško obalo in ko so iz teh pristanišč odhajale roparske ladje na vsa morja ter preganjale Holandce, Dance, Francoze, Špance in Portugalce.

Neko angleško letalo je bombardiralo francoski parnik »Monselet«, ki je plul iz tuniškega pristanišča Sfaxa v Marseille. Parnik, ki je imel 3370 ton, se je takoj potopil.

Finski trgovinski minister Tanner je odpotoval v slovaško prestolnico Bratislavo, kjer se bo udeležil začetka tamošnjega vele-sejma.

Španski poslanik Cardenas je dopotoval iz Moskve v Madrid na poročanje.

Pri zadnjem velikem potresu v Anatoliji so bila najbolj prizadeta tuniška mesta Eskişehir, Kutaja, Afion, Karanizar, Urfa in Emet. Prizadeto ozemlje meri približno 200 km v premeru.

Romunska vlada je dala 100.000.000 lejev za izdelavo ladjedelnice v pristanišču Constanzi.

Turčija in Rusija sta za dva meseca podaljšali pogodbo o trgovinski zamenjavi in plačevanju blaga.

V Angliji niso zadovoljni z novo trgovinsko pogodbo med Švico in Nemčijo. Angleška vlada je včeraj uradno sporočila, da prekljuje vse olajšave za prevoz surovin ter industrijskega blaga, ki je doslej prihajalo po morju za Švico.

Zbornica na angleškem otočju Bahamas je odobrila zakon, ki dovoljuje Združenim državam ureditev novega pomorskega oporišča pri luki Exuma. Številni ameriški strokovnjaki so že dospeli v omenjeno lukko in začeli z delom.

Pri hrvaškem korporacijskem ministrstvu so ustanovili poseben oddelek, ki naj v vstaški državi uredi izobraževalno in razvedrilno organizacijo po zgledu italijanskega Dopolavora.

Hrvaški poglavnik je izdal odlok, s katerim se pristojnost posebnega vstaškega sodišča razširja tudi na prestopke gospodarskega značaja. To naglo sodišče bo odslej sodilo tudi tiste, ki se pregreše z navijanjem cev.

Industrija na ljubljanskem velesejmu

Ljubljana, 25. septembra. Včeraj smo kratko omenili število razstavljalcev na letošnjem velesejmu v Ljubljani. Še večje, kakor število razstavljalcev v kmetijski razstavi, bo število razstavljalcev na področju industrije in obrti. Tako bo obrt Ljubljanske pokrajine zastopana s 50 razstavljalci, obrt ostalih provinc z 98, industrija s 371, poseben oddelek, posvečen avtarkični italijanski tekstilni industriji pa s 194.

Na velesejmu bodo razstavila največja podjetja, tako Fiat, ki si je zgradil svo lasten paviljon, obsežen 450 kvadratnih metrov, dalje Italo-Viscosa, ki bo razstavila raznovrstna tkiva, Agip, ki bo razstavil tekoča goriva, Breda bo razstavila težke stroje, lokomotive, električni vlak, ki bo stal na tratičnicah v drevoledu sejmiska, Montecatini bo razstavil kemične izdelke, vsakovrstna sredstva za zatiranje rastlinskih škodljivcev. Razstava tega podjetja bo v posebnem paviljonu, obsežnem 350 kv. metrov. Italijanska monopolna režijska razstava tobačne izdelke in raznovrstne monopolne izdelke. Trdka Erba bo razstavila kemične in farmacevtske izdelke, Cementi Isonzo di Salona bo razstavila svoje izdelke, s katerimi bo mogoče kriti potrebe naše pokrajine po cementu.

Nekaj posebnega bo razstava italijanske umetne obrti, kjer bo sodelovalo 60 razstavljalcev iz 16 pokrajin s svojimi odličnimi izdelki, tako na polju keramike, glasbil, zlatarstva, tapet, tiskanih tkanin, izdelkov iz terakote, alabastra, slame in stekla, filigranskih del, raznih tkanin, oblačilnih predmetov, modnih izdelkov in drugega. V posebnih paviljnih bo tekstilna razstava. Zelo zanimiva bo tudi razstava italijanskih paroplovnih družb in zavarovalnic. Na prostem bo na prostoru 400 kv. metrov športna razstava. Razstava poljedelskih strojev in orodja pa bo še mnogo večja.

Ljubljanska pokrajina bo na razstavi pokazala svojo današnjo industrijsko in obrtniško proizvodnjo. Zlasti bo važna lesna industrija in obrt, tako pohištvo, pete, sodi, vozovi, igrače in drugo, dalje tapetništvo, peči, štedilniki, keramika, tekstilno blago, usnje, konfekcija usnja, čevlji, kemija, rudniški produkti, papir, kovinska in strojna industrija, elektrotehnika, gradbeno gradivo, živilska industrija in drugo.

Posebne zaokrožene enote bodo predstavljale posamezne obrti. Razstavljalo bo večje število obrtnikov najbolj različne izdelke, dalje hišna domača obrt s čipkami, vezeninami, ribniška domača obrt s suho robo, lončarstvom in kmečko keramiko, dalje domači tekstilni izdelki, igrače, itd.

Nemčija bo letos razstavila kolesa, motorna kolesa, pletilne, pisalne, računske in raznozvrstne stroje, stroje za obdelovanje lesa, polnilna peresa, elektromedicinske naprave, radijske aparate, knjige, kemične proizvode in modne izdelke.

Tako bo letošnji velesejem resnična revija sodobne industrijske in obrtne delavnosti.

Jesen je legla na Ljubljansko polje

Vozim se po Ljubljanskem polju. Tako prijetno se je za kako urico potegniti med njive, da ti oživi v očeh in v sredu podoba doma, ki prav tako sanja sredi kmečke vasi, za katero pa so raztegnjene dolge njive. Do nje se ni seglo mestno življenje. Spet zaživijo kakor včasih, ko si še hodil v jesenskem soncu z vaškimi otroki po zemlji doma, pobiral iz svežih brazd krompir ali trgat kornu krasje.

Močna konja vlečeta plug za oranje krompirja. Debele železne grabljice, ki se zadaj vrte kot kolo, mečejo zemljo s krompirjem vred iz brazd. Fant nateguje vaji in vlačil konja, da stopata kakor hoče. Gruča ljudi, starih in mladih, leze sklonjena po zemlji naprej in rovari z rokami po njej. Debele sadeže meče na kupček, da se bodo osušili in bodo trpežnejši ostali čez zimo.

Ajda je porjavela. Dišče medeno cvetje se je osulo, na drobnih nitkah visi ogljav rjavkasto puje. Še nekaj dni in zrnje bo osivelo; tedaj pa bodo srpi in kosce zarezale v rdečkasto steblovje in drobni snopi bodo kot moški stali za žanjicami.

Koruzi je povesila svoje dolge vlaknaste liste. Jedno bolj postajajo rjavkasti in v klasu mlečno zrnje raste v rumeno meso. Dobri bodo koruzni žganci ali rumena polenta! Po dva klasa čepita na tam na koruznici. Nanje sedajo nadležni vrtni in se skušajo z drobnimi kljunčki prebiti do sladkega zrnja. Pa kožušček je debel, zato ga malo odpreti le srake, vrane in kar je še takih vrst, ki radi živijo na kmetov račun.

Tu pa tam zeleni njiva repe. Zelena in košata cima se je razrasla, plod pod njo je pa še droben. Sicer pa pravijo, da repa začne rasti šele v pozno jesen, ko so dnevi mrzli. Tedaj bodo že spodnji listi odpadli in odpadli, zato pa se bo spodaj odebelila, tako bo veselje pogledati.

Po zeljnih njivah se trde in debele zeljate glave. Še se malo zdebili, da bodo težje in gostejše. Gospodinj se nad puhlim in rahlim pritožujejo.

Ponekod so kmetje že zorali krompirišče in vrgli ozimino v zemljo. Sicer je to največ delo kvatrnega tedna, vendar zgodnja setev čisto delo uspe kot pozna. Nekoliko močnejše se obraste in zima ji ne prizadeje toliko škode kot pozni, ki je komaj prikukala iz zemlje s svojimi nežnimi kličmi.

Na zemljo in vasi je legla jesen. Po hišah se polnijo shrambe. Pridelke, ki so bili v znoju in trdem dolu pripravljeni, vrača dobra zemlja kot plačilo za trud dolgega leta. Jesen vsepovsod. — Diši po njej na kmečkih dvoriščih, na kateri se

„Slovenčeva knjižnica“ bo imela 24 knjig izbrane vsebine. Knjige bodo le po 5 Lit.

Praška domača mast

OIST IN ZDRAVI RANE DOBI SE V VSEH LEKARNAH

27 T R. d. št. 2/41

kote, alabastra, slame in stekla, filigranskih del, raznih tkanin, oblačilnih predmetov, modnih izdelkov in drugega. V posebnih paviljnih bo tekstilna razstava. Zelo zanimiva bo tudi razstava italijanskih paroplovnih družb in zavarovalnic. Na prostem bo na prostoru 400 kv. metrov športna razstava. Razstava poljedelskih strojev in orodja pa bo še mnogo večja.

Ljubljanska pokrajina bo na razstavi pokazala svojo današnjo industrijsko in obrtniško proizvodnjo. Zlasti bo važna lesna industrija in obrt, tako pohištvo, pete, sodi, vozovi, igrače in drugo, dalje tapetništvo, peči, štedilniki, keramika, tekstilno blago, usnje, konfekcija usnja, čevlji, kemija, rudniški produkti, papir, kovinska in strojna industrija, elektrotehnika, gradbeno gradivo, živilska industrija in drugo.

Posebne zaokrožene enote bodo predstavljale posamezne obrti. Razstavljalo bo večje število obrtnikov najbolj različne izdelke, dalje hišna domača obrt s čipkami, vezeninami, ribniška domača obrt s suho robo, lončarstvom in kmečko keramiko, dalje domači tekstilni izdelki, igrače, itd.

Nemčija bo letos razstavila kolesa, motorna kolesa, pletilne, pisalne, računske in raznozvrstne stroje, stroje za obdelovanje lesa, polnilna peresa, elektromedicinske naprave, radijske aparate, knjige, kemične proizvode in modne izdelke.

Tako bo letošnji velesejem resnična revija sodobne industrijske in obrtne delavnosti.

ozira toplo popoldansko sonce, sijo s spremenjenega obraza zemlje, ki ji ljudje odvzemajo pridelek, njen okras. Opaža se v hlevih in pod kapi, kjer so prazna lastovičja gnezda, košate krone jablan in brušev ne dajejo več zavetja živigajočim škorcem. Po pašnikih sede v gručah pastirji in sivkasti dim se zvija proti nebu. Ob robu gozdičev in po travnikih kima blede podlesek, ta otožna jesenska roža.

V rdeče ožarjen večer poginjam počasi kolo čez Ljubljansko polje in mislim na jesen med gorami, na sladko in ožarjeno grozdje in na dišči kipeči mošt. Jesen na vinskih gričih, posejanih vsepovsod z belimi hišicami po vrhovih, z rožljanjem klopotcev in z ožarjenimi obrabi prijaznih ljudi, je prav gotovo še mnogo lepša. Clovek bi zahrepenel v vsakem trenutku po njej!

— Jke

Ljudje, ki se vračajo iz okoliških vasi proti mestu, nosijo cule in nahrbtnike vseh mogočih stvari: krompirja, čebule, česna, jabolk, zelja, pese, koruze, solate, jajc. Vse, kar koli se danes kje dobi, je dobrodošlo. Ko pa je v mestu vse tako drago, pa še ne dobiš, kadar in kolikor bi rad. A tudi kmetje se se že prilagodili današnjemu času: nič več ne silijo s stvarmi kakor prejšnja leta. Tudi cene so dvignile, čisto celo preko določene višine. Celu mali otročki vlačijo nabasane nahrbtnike in skrbijo za dom. Da, tako je boljše kakor potepati se vse popoldneve brez haskal!

V Ljubljani do 23.000 koles v prometu

Usoda hiše št. 7 - Avtomobili pridejo na vrsto

Ljubljani, 24. sept. Pred hišo št. 7 v Beethovnovi ulici lahko opazi že navaden mešan, ki mu ni treba reporterjeve vsledovrednosti in bistroumnosti, da vladat tam dan za dnem živahen kolesarski promet. Dopoldne je tam pravcati kolesarski zbor, pa tudi popoldne prihajajo manjše skupine kolesarjev, da uredijo pri registracijskem uradu svoje zadeve o evidenci koles.

Hiša št. 7 je znamenita in zanimiva. V njej je imel neki Waldherr poseben dijaški penzionat. Po potresu je bila v tej hiši do 1. 1907 nastanjena slovenska nižja gimnazija s 4 razredi, ki se je pozneje spopolnila v višjo z osemimi razredi ter so za ta zavod sezidali poslopje na Poljanah. Poznejša leta je bila hiša uporabljena za zasebne in druge namene. Po prevratu 1. 1918 je bil v tej hiši nameščen več let poštni čekovni urad s poštno hranilnico, dokler si ta ni sezidala svoje lastne palače. Zadnja leta tam posluje gospodarski urad mestne občine ljubljanske poleg cestnega okrajnega odbora.

Tu v tej hiši ima že več mesecev svoje uradne prostore policijski oddelek za registracijo vozil. V preteklem letu je bilo pri tem uradu, ki je imel poprej svoje tesne prostore na glavni policiji, registriranih do 28.000 moških in ženskih koles. Sedaj ljudje obnavljajo svoje evidenčne številke. Mnogo koles je od aprila sem pogrešanih, primerilo se je, da je kak dan izginilo do 20 koles. Lastniki koles prihajajo na urad, da zamenjajo stare, že zarjavle in pokvarjene številke z novimi tablicami. Vsako kolo ima skrbno sestavljeno kartoteko, v kateri so zapisani kolesa in

Znižanje starostne dobe za šolsko mladino

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podstavi čl. 2. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, glede na zakon o ljudskih šolah z dne 5. decembra 1929 in smatrajoč za umestno, da se premakne šolska obveznost na zgodnejši čas, po naliki kakor določa v Kraljevini veljačoč zakonodaja, odreja:

Čl. 1. § 56. zakona o ljudskih šolah z dne 5. decembra 1929 se spreminja takole:

»Šolska obveznost se začne v letu, v katerem dovrši deček ali deklica šesto leto starosti.«

Čl. 2. Ta naredba stopi v veljavo z začetkom šolskega leta 1941-XIX/1942-XX.

Ljubljana, dne 18. septembra 1941-XIX.

Vis. kom. za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli.

Koncert na dveh klavirjih

Ljubljana, 25. sept. Sročil je Glasbena Matica priredila letos že drugi koncert, ki sta ga izvajali na dveh klavirjih profesorici Maria Osterc-Valjalo in Silva Hrašovec. Obe sta že naši koncertni stari znanki. V zadnjem času sta se lotili študija skladb za dva klavirja. Pripravniki moramo, da imata koncertantki veliko zaslugu prav v tem: prvič sta uvedli v naši kulturni prestolnici te vrste koncerte lanske sezone ter zdaj nadaljujeta začeto delo in sicer prav uspešno, kakor je pokazal sročni koncert. Zespricani uspelega koncerta, je kajpak letos zanimanje občinstva še bolj naraslo. Mala filharmonična dvorana je bila namreč popolnoma zasedena. Hvaležno občinstvo ju je toplo nagradilo z odobravanjem.

Koncert ni bil le zanimiv, marveč na prav lepi višini, ki je pokazala znatno popolnejše izdelano igr. Tudi program je bil skrbno izbran, dobro nastudiran in v splošnem izvrstno podan. Slišali smo Bachovo »Sonato v G-duru« (Allegro, Tempo di minuetto), Knorrrovo »Variacije in fugo« na znano rusko narodno pesem, Bussonijevu priredbo »Mozartovega koncertnega dua« ter Arenskega »Silhuet« (Učenjak, Koketa, Harlekin, Sanjač, Plesalka). Že takoj v začetku, pri Bachovi Sonati, sta koncertantki po svoji lagodni potekajoči igri v pristno muzikalno oblikovanem Allegro in Menuetu dobili živ kontakt s publiko, ki je z zanimanjem sledila tako tudi nadaljnji Knorrrovi skladbi. Stopnjevali sta svojo igro v »Mozartovem koncertnem duetu«; potekala je v pravem duhu Mozartove priskrbi in vedrosti, ki jo vsebuje njegova glasba. Plastično učinkovito sta izvedli »Silhuet« med katerimi so še posebno ugajale Koketa, Harlekin, Sanjač in Plesalka.

Koncertu moremo šteti med zelo uspele ter dati priznanje tako g. Ostercovi, ki se je prav resno zavzela za stvar kakor tudi gđici Hrašovec. Njuni nastopi in igra na dveh klavirjih izpolnjujejo do sedanjosti v našem koncertnem življenju. Poleg tega pa izkazujeta obe znatno kulturo bodisi v tehničnem bodisi v muzikalnem oziru. Podajanje skladb je vsebovalo polnomočno iztežitve ter prepričevalnega učinkovanja. Razen v par primerih sta bili med seboj skladni. Seveda, tudi zdaj še ni lega klavirjev dovolj dobra, in to je prav ovira; zahteva od izvajalca precejšnje napore in pazljivosti, ki bi jo v boljših okoliščinah lahko posvetili izključno muzikalnemu oblikovanju. Vendar smo s koncertom bili prav zadovoljni.

Gene žita letine 1941 za oddajo Prevodu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291 in svoje navedbe z dne 12. avgusta 1941-XIX, št. 83, glede na uredbu o cenah z dne 12. marca 1941. M. s. št. 358 in smatrajoč za potrebno, da se določijo cene za oddajo žita pokrajinskemu Prehranjevalnemu zavodu, odreja:

Cl. 1. Za oddajo žita letine 1941 Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino se odreja te cene, franko zbirališča, katera določiti ta zavod:

pšenica	155.—	za stot
rž	150.—	»
ječmen	145.—	»
oves	135.—	»

Koruzi se določijo cene s posebno naredbu.

Cl. 2. Te cene veljajo za zdravo, tržno in suho blago z naslednjo hektolitrsko težo:

pšenica	76 kg
rž	70 »
ječmen	58 »
oves	42 »

Za vsak kilogram več ali manj se računa na določeno ceno po en odstotek več ali manj.

Cl. 3. Za primese je dovoljen naslednji odstotek:

pri pšenici ali rži 1%

pri ječmenu in ovsu 2%

Za večjo množino primese nego je zgoraj navedena, se znižajo cene za toliko odstotkov, kolikor odstotkov primese se ugotovi nad dovoljenim odstotkom.

Cl. 4. Mešanici pšenice in rži (soržici) se določijo cene glede na razmerje pšenice in rži v mešanici.

Cl. 5. Pri odbranem semenskem žitu ali za katero je izdal priznalnico kmetijski oddelek Visokega komisariata, se cene iz čl. 1. zvišajo za 30%.

Cl. 6. Kršitelji te navedbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941. M. s. št. 358.

Cl. 7. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Izpolnjujte pravilno položnice

Zakaj? Ker bodo ta teden priložene položnice našemu listu in boste z njimi nakazali 11 lit za »Slovenčev koledar«.

To storite takoj, ko boste položnice prejeli. Položnice, ki bodo sedaj priložene, bodo samo za nakazilo naročnine za »Slovenčev koledar«.

»Slovenčev koledar« bo velika knjiga — oblika bo tako velika kot polovica strani »Slovenca« ali »Slovenskega doma« oziroma kot cela stran »Domoljuba«. Obsegal bo čez 220 strani. V koledarju bo mnogo nadvse zanimivih spisov zlasti o vseh velikih dogodkih, ki se odigravajo po svetu. Prav tako bodo v njem koristni spisi iz gospodarstva, kmetijstva itd., nadalje številne tabele, ki bodo v pomoč vsakomur za izračunavanje obresti, prostornine kubature) lesa, razni zanimivi podatki iz astronomije, zemljepisja, zgodovine itd.

V koledarju bo tudi prelepa tribarvna slika žužemberške Marije, ki jo bo vsak iz koledarja lahko izrezal in s njo okrasil svojo hišo.

Poleg koledarja bo pa vsak dobil v dar prelepe domače jaslce, delo našega akademskega kiparja Goršeta.

Cordial Campari... un magico nome che è ripetuto ogni giorno in tutte le lingue del globo; un soave liquore che rianima nelle avverse circostanze, ed esalta nelle ore liete.

DAVIDE CAMPARI & C. - Milano, Via Manzoni 19

CORDIAL CAMPARI Liqueur

Cordial Campari... čarobno ime, katero ponavljajo vsak dan v vseh jezikih sveta; lahek liker, ki v neprijetnih okoliščinah poživlja in v veselih urah navdušuje.

DAVIDE CAMPARI & C. - Milano, Via Manzoni 19

J. N. VOLKHAMER

OSOJANI

Z GODOVINSKI ROMAN

15

»Kaj se ti zdi, Miha,« je prešla iz svoje zamišljenosti v vprašanje, »ali mi oče kdaj odpusti?«

»Ne vem, kaj si naredila, a ko te gledam tako objokano in slabo, se mi le smili. Ne svetujem ti pa ne, da bi čakala očeta! Rekel je, da te vrže v jezero, ako te dobi,« je povedal brat.

»Usmiljeni Bog, torej je tvoja volja, kar je volja mojega očeta!« je vzkrinknila in vedela, kaj mora storiti.

»Čuj,« je rekla čez trenutek bratu, »to mi pa le še ustrežes, da mi prineseš iz hiše droben ugasel ogel.«

Brat jo je začuden poledal.

»Nekaj bi napisala,« mu je pojasnila in je šel.

Preden se je vrnil, je vzela izpod nedri pri jopici podobico svete Jediti, potem pa napisala na njeno belo stran: »Bog odpusti Vam in meni. Ko boste lovili na jezeru ribe, mogoče najdete, kar je bila nekoč Dietmut. Poskrbite za krščanski pogreb.«

Ko je končala s pisanjem, je razvezala robec, v katerem je imela denar.

»To je moja zaslužena plača,« je rekla bratu, »novi brežanski groš s vmes. Vse si lahko zaslužiš, ako mi obljubiš, da poneseš to podobico na Dietrichstein in jo daš mlademu gospodu.«

Brat ji je sveto in zatrdno obljubil.

»Potem pa le vzemi ta denar in Bog daj, da bi se ti bolje godilo kakor tvojim ubogi sestrici,« je rekla, mu dala svoj zaslužek in odšla proti jezeru.

Ob vzhodu Grlice prehaja v Osojsko jezero, kjer je najgloblje, strma pečina, na katero se je vzpenjala Dietmut. Oster veter ji je vel naproti, kakor bi jo hotel zadržati, a je šla kakor bi ga ne čutila. Ko je prišla na vrh, je pokleknila, da bi se enkrat molila. V eter se je prevrgel v vihar in ji odnesel z glave čepico, ki jo je zagnal daleč v razburkane valove. Mrtvaško blede, s krčevito sklenjenimi rokami in z vihrajočimi lasmi je klečala na pečini, ob katero so se zaganjali divji valovi in šumeli, kakor da jo kličejo.

Odločila se je in vstala. Le še korak in strmoglavila bi v svojo pogubo... Tedaj, zadnji trenutek, jo je nekdo prijel za roko in jo zadržal. Ozrla se je in videla pred seboj neznano plemenito gospo. Visoka je bila, črnihi oči in las, oblečena v zeleno, na prsih je imela zlato verižico in na glavi škrlatnordčo žametno kapo. Držeč jo za roko, jo je odpeljala z roba navpične pečine, stopila potem pred njo, jo resno pogledala, nato pa spregovorila s skrivnostnim glasom:

»Dietmut, kje bi bila zdaj tvoja duša, če bi te ne bila zadržala?«

Dekle je z obema rokama zakrilo obraz in nagnilo glavo.

»Vedela si, da si bila v nevarnosti, a se nisi mogla odločiti, da bi se je popolnoma izognila, ker nisi marala premagati svoje čutnosti. Preveč si bila ponosna na svoje minljive lastnosti in zmožnosti, ki so te zavedle k sklepu, za katerega ti je primanjlovala moči, da bi ga držala. Bog ti je poslal trpljenje, da bi te obdržal na pravi poti, a namesto da bi ga prenašala za pokoro svojih slabosti in se vdala v voljo božjo, nisi v svoji ponosnosti mogla prenesti zasramovanja, čeprav se nisi čutila kriva. Sree se ti je vnelo za moža, ki ni bil zate, kakor si sama uvidela. Ker pa nisi molila in prošila Boga za pomoč in tolažbo, si kmalu tako globoko padla. Obupala si nad božjim usmiljenjem, kar je greh zoper svetega Duha. Tam na pečini pa si molila, da bi ti Bog odpustil, ko se sama poženeš v smrt. Nov greh zoper svetega Duha, ker si predrzno zaupala v božje usmiljenje!«

»Joj, joj, saj mi je žal,« je ihtela Dietmut.

»Kaj pa zdaj napraviš?«

»Pokorila se bom, vse bom pretrpela. K očetu se vrnem.«

»Doma bi bila skušnjava preblizu, v samostan moraš!«

»Da, da, rada bi šla in srečna bi bila,« je vzkrinknila Dietmut veselo ob gospojnem ukazu, »a nikamor ne poznam poti in še, kako bi sprejeli neznano dekle? je vprašala žalostno.

»Pojdi z menoj, jaz ti bom pomagala!« je rekla gospa in jo trepetajočo peljala skozi gozd do ceste. »Tu na desno ob Glini pelje pot v št. Vid. Do večera boš lahko že tam. Pojdi z zaupanjem v božje varstvo in spotoma moli ter ne glej ne na desno ne na levo in nič hudega se ti ne bo zgodilo. Ko prideš v mesto, vprašaj pri tretji hiši na desno po vdovi Irmengardi. Reci ji, da jo pozdravlja grofica Vihburga, ki ji naroča, naj odpelje tebe v šentjurij v samostan.«

Dietmut se je pripognila, da bi v zahvalo poljubila gospo obleko, a je ni bilo več. Že besede neznane gospe, ki je vedela za vse njene skrivnosti, so dekle pretresle, ko pa je nenadoma izginila, se je zgrozila. Dogodki prejšnjega dne so bili kakor v davni preteklosti, novi doživljaj pa jo je tako prevzel, da ni mislila drugega ko na samostan, v katerem naj bi bila zanjo rešitev. Šla je torej, kakor ji je svetovala neznanka, našla gospo Irmengardo in ji sporočila pozdrav in naročilo.

»Grofica Vihburga da me pozdravlja in ti da hočeš v samostan?« je vprašala starka.

»Da, dobra gospa.«

Razpleteni lasje, plašen pogled, zamazana obleka, zaprašeni čevlji in pozdrav davno umrle grofice, kateri je zvesto služila, kaj naj bi Irmengarda mislila drugega, ko da ima pred seboj zblaznelo žensko. Vendar ni v svoji dobrodušnosti pomisljala, ali bi prenočila izgubljenko, ki jo je, kakor je mislila, pripeljal samo slučaj pred njena vrata.

»Gotovo si lažna, ubožica,« ji je rekla, ko sta stopili v sobo.

»Ne, samo trudna sem, grozno trudna,« je odgovorila Dietmut.

Statistika naših gimnazij in svetovni viharji

Na 12 državnih in zasebnih 7501 — Padeč za 647

Ljubljana, 25. septembra

Kronist dijaškega knjižnega sejma je lahko letos strašno suhoparen, more biti pa tudi obširen in vzhvičen ob valovitih pojavih malega in velikega življenja. Letos se tam na slikovitem Bregu ob starodavni Medenovi hiši že v šestih razvijajo dijaški knjižni sejm, tokrat pod močnim vtiskom in vplivom velikih svetovnih dogodkov. Sejm se je pričel pozno, ker je začetek šolskega pouka kasen, in bo vsekakor trajal dalje ko druga leta.

Kakor nosi tradicionalni, že skoraj blizu 100 let obstoječi knjižni sejm pečat vseh posebnosti sedanje razburkane dobe, odraža slične posebnosti tudi statistika slovenskih gimnazij.

Ljubljanska pokrajina šteje 9 državnih in 3 zasebne gimnazije. To so: klasična gimnazija v Ljubljani, 4 moške in 2 ženske realni gimnaziji v Ljubljani, 1 v Novem mestu in 1 v Kočevju. Kot zasebne realne gimnazije so označene:

Mestna ženska gimnazija, ki ima letos le VIII. razred s 100 učenkami in bo prihodnje šolsko leto opuščen, ter je lani štela do 178 učenk;

ženska realna gimnazija pri uršulinkah s 7 razredi šteje 418 dijakinj, lani 458, in

školiška klasična gimnazija iz St. Vida, za-

časno v Ljubljani, s 194 dijaki, lani 383.

Zanimive so številke vpisov na javnih gimnazijah! Te so:

Klasična gimnazija v Tomanovi ulici šteje 798 dijakov in 134 dijakinj, skupaj 932, lani 1083, od teh 148 dijakinj.

I. moška realna gimnazija v Vegovi ulici s 1244 dijaki, med njimi v šestih 8 dijakinj, lani 1628 (14 dijakinj). Iz tega zavoda so se mnogi oddelki preselili na Rakovnik, kjer je bila ustanovljena

II. moška realna gimnazija, ki šteje letos 6 razredov s 358 učenki.

V modernem gimnazijskem poslopu ob Robbovi ulici v bežigradskem okraju sta nameščeni 2 moški realni gimnaziji, ki sta lani nastali iz matične bežigradske gimnazije in to:

III. moška realna gimnazija s 688 učenki in

IV. moška realna gimnazija s prav tolikim številom učencev (688). Lani sta obe gimnaziji šteli 1544 dijakov.

I. ženska realna gimnazija na Poljanah šteje letos 1092 učenk, lani 1216, ter

II. ženska realna gimnazija na Resljevi cesti z 910 učenkami (lani 908). Ta zavod ima ravnateljsko pisarno in nekatere razrede na Resljevi cesti, druge na mestnem liceju. Ta gimnazija ima letos 7 razredov.

Na vseh javnih ljubljanskih gimnazijah je bilo letos vpisanih 3768 dijakov in 2144 dijakinj, skupaj 5912, lani 6379, od teh 2286 učenk. Torej padeč za 467!

Realna gimnazija v Novem mestu šteje letos po končnih podatkih 476 dijakov in 229 dijakinj,

skupaj 605, nasprotno lani 502. Edina gimnazija, ki letos zaznamuje znaten prirastek.

Realna gimnazija v Kočevju šteje letos 159 dijakov in 113 dijakinj, skupaj 272, lani 383 dijakov in dijakinj.

Na vseh državnih in zasebnih gimnazijah v Ljubljanski pokrajini je bilo letos vpisanih 4497 dijakov in 3004 dijakinj, skupaj 7501. Lani pa je bilo na omenjenih zavodih celotno vpisanih 8188 dijakov in dijakinj, torej je letos zaznamovana splošna pasivna diferenca 687.

Na koncu naj še omenimo, da je v Ljubljanski pokrajini drž. učiteljska šola, ki ima letos 373 učencev in učenk, teh je 218. Uršulinska učiteljska šola pa šteje 66 učenk.

Zanimivo je naposled, da sta v Ljubljani najmočnejša gimnazijska zavoda: I. moška realna gimnazija v Vegovi ulici s 1244 učenki in I. ženska realna gimnazija na Poljanah s 1092 učenkami.

Dajte na razpolago proste sobe obiskovalcem velesejma

Ravnateljstvo Ljubljanskega velesejma je poslalo vsem imetnikom večjih stanovanj sledečo prošnjo:

Za čas Ljubljanskega velesejma, to je od 4. do 13. oktobra, se predvideva ogromen naval obiskovalcev, ki pa, žalibog ne bodo mogli biti sprejeti v že tako prenapolnjene hotele. Ker pa čast in korist mesta zahtevata, da obiskovalci odnesejo dober vtis ne samo od ljubljanske delavne naprednosti, ki jo razvidna iz velesejma, temveč tudi od njene gostoljubnosti, vas naprošamo, da ukrenete vse mogoče in nam pustite na razpolago eno izmed vaših sob vsaj za prvih 15 dni oktobra. Zavedajoč se vašega sodelovanja pri ogromnih pripravah, ki naj pokažejo vso ljubljansko uslužnost, se vam že vnaprej zahvaljujemo ter vas ukladno prosimo, da pošljete potrebne podatke glede razpoložljivih sob (število postelj in njih račun za prenočišče) na upravo stanovanjskega urada ljubljanskega velesejma — Gledališka ulica 11 od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Koledar

Danes, četrtek, 25. septembra: Kleofa, sp.

Petek, 26. septembra: Kan. muč.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Glasbena akademija. Sprejemni in popravni izpiti bodo v četrtek, 25. sept. violina, klavir in orgle, v petek, 26. IX. kompozicija, nauk o instrumentih, oblikoslovje, v soboto, 27. IX. solopetje, operna šola, v torek, 30. IX. glasbena zgodovina, metodika, estetika in drugo. Natančen razpored izpitov je razviden iz razglašane na oglasni deski zavoda.

Pouk gitare. Interesenti, ki se zanimajo za učenje gitare, naj se prijavijo v času od 25. IX. do 10. X. v pisarni Glasbene akademije, Gospodarska ul. 8-I.

Sedanja prometna dovoljenja za tovorne avtomobile, motorna kolesa in poltovorne avtomobile z motorji na bencin so podaljšana do 31. oktobra 1941, ne da bi bilo lastnikom potreba vlagati posebne prošnje.

Dal 15 al 30 settembre vengono emesse le nuove serie di BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97.50 per ogni cento lire di capitale nominale, da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione. PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. septembra bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: lir 97.50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivo ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis. PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se žrebajo vsakih 6 mesecev. Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so vključene v zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

Igor Zagrebenec

Zavetje v pečevju

Tone je vzel tržico pod pazduho, nekaj časa kakor izgubljen v mislih postal sredi zavetja, kjer je zdaj le še odsev žerjavice slabotno migotal po stenah, potem pa se je zdrnil. V tej rdeči kasti temi je bila videti njegova postava še ogromnejša, nepremagana žalost ji je dajala nekaj pošastnega in pretresljivega.

Kar na lepem je potem spregovoril z ubitim glasom:

»Zdravi ostanita ta čas in molita!«
Liza je zaječala:

»Ne, ne! Pusti mi ga!«
Burga pa je jokala tiho že ves čas, ko je zblijal tržico.

S težkimi koraki se je odpravil v noč.

Zunaj je bila že pozna, tiha jesenska noč.

Mesec je že lezel za grebene Pruke, svet pa je bil še zmerom oblit z njegovo srebno, mlo svetlobo. Nekaj velikih zvezd je gorelo na čistem nebu.

Bilo je tiho in mirno, noben glas se ni nikjer prebudit. V eter je spal, globok je bil pokoj zemlje kakor bi bilo

vse živo položeno v grob, da se ne bo nikdar več zdrnilo.

»Kmalu bo tema, lahko se bo hodilo!« si je dvakrat, trikrat rekel Tone, ko se je spuščal po grebenu, ki je bil v senci. Zgoraj ga mesec ni dosegel, bi je zadaj za veliko pečino v zavetju.

Naglo je samotnemu Mloveku šla nerodna pot od nog. Včasih je moral odložiti svoj tovorček, kadar ga je svet prisilil, da se je spustil opreznješe. Potem pa si ga je spet snel zviška in se odpravil naprej dol.

Z grebena se je spustil med macesni na strm, travnat hrbet, z njega na melišče in na drugi strani spet nazaj v breg. Šel je skozi svetel gozdček.

Urno je mineval čas.

Mesec je utonil za Pruko in kar v hipu je svet otmel.

Tone je moral večkrat dobro paziti, kam je stopil, zakaj steza tod ni bila uhojena. Zdaj pa zdaj ga je kakšna veja udarila po obrazu.

Ure so tiho tekale, pozno je že bilo. Dvakrat prej bi to pot opravil pri dnevu.

Nazadnje je le obstal v dobro poznani dolinici.

Otdod je hodil naprej v dolino hitrejš, toda opreznješe.

Na levo nad seboj je zagledal slem vreskovine, črno prikazen na praznem nebu.

»Ata, če bi vi vedeli, kako sem ja nesrečen!« je vzdihnil v mislih.

Steza je v gostih, strmih ridah je mala breg.

Zdaj je bil že na travnikih.

Držal se je gozdnega roba, gola vlažna zemlja je dušila njegove korake.

Nad cesto je obstal in dolgo po slušal.

Potem pa se je spustil z brega in se naglo poglaval na ono stran.

Dobro je poznal bližnjico do Globokega.

Sel je skozi bukovino, pred jasam postal in poslušal, se spuščal jadrno in tiho kakor senca čez njega, spet postaja in se nato znova odpravljaj naprej dol.

Tiho je bilo v Globokem.

Vas je spala.

Stopil je na cesto, hodil naglo, se zraven le oprezoval, če bi se kje kaj slišalo.

Ko je vzel prvo strmal, je nad seboj zagledal temne obrise cerkve. Droban, sivkasto somračen pas se je vlekel od nje počez čez breg.

Britof.

Sel je v breg tako hitro, da ga je dajala sapa.

(Dalje.)

S. A. Distilleria

Liquore Strega

La più antica e nota marca italiana di liquori.

Najstarejša in najslavnejša italijanska znamka likerjev.

DITTA ALBERTI — BENEVENTO

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

49.

Peter je odslej čoln vselej dobro zaklenil. A neznan moč je gnala fanta zmeraj k vodi in na veslanje. Pri kozah na paši je znosil skupaj nekaj desak in drugega lesa ter si stesal čolnič.

50.

V njem se je vozil dan za dnem, kadar ga Peter ni videl. Pri teh voznjah se je tako izuril, da je znal premagati vrtince in valove. Njegov čoln ni bil po vseh mornarskih pravilih, pa ga je bolj cenil od Petrove škatle.

51.

Peter se je bil nekaj pri kanonirjih naučil nekaj brati, pisati in računati. To vse je obrnil v prid rejencu Alešu. Župnik mu je preskrbel potrebnih knjig, in vsako nedeljo popoldne je učil fanta brati in pisati.

Pomen Murmanska v nemško-ruski vojni

Najsodobnejše urejeno pristanišče, kamor se steka po morju ogromno naravno bogastvo severne Sibirije

Tudi Murmansku, mestu na skrajnem severnem koncu 2500 km dolgega vzhodnega bojišča, pripisujejo v sedanji nemško-ruski vojni izredno velik pomen, čeprav leži tako visoko na severu in je njegova okolica več ali manj neuporabna. Zelo malo ljudi ve, da Murmansk zelo redko posejano. O pomenu tega pristanišča prinaša »Il popolo d'Italia« zanimiv članek, v katerem piše:

izredno hiter razvoj po svetovni vojni.

V majhni ribiški pokrajini, onstran severnega tečajnika, v Murmansku, se je v zadnjih 20 ali 30 letih število prebivalstva izredno pomnožilo. Naraslo je od 7300 kar na več ko 80.000 ljudi in se je Murmansk tako kakor po nekakšnem čudežu spremenil v veliko pristanišče, ki ima danes najsodobnejše pristaniške naprave: izredno dolge in prostorne morske plošče s številnimi železniškimi tirji, priprave, s katerimi je možno zelo hitro skladati blago z ladij ali pa ga nakladati nanje, ladijske popravilnice, velika skladišča in drugo.

Nekdanji Aleksandrovsk.

V dobi, ko so v Rusiji vladali carji, se je Murmansk imenoval Aleksandrovsk in je bil tedaj bomo naselje, kjer so prebivali Laponec in Kareljci, ki so se v kratkotrajni sezoni bavili z ribištvo in plovbo po tamkajšnjih severnih vodah.

V letih 1915—1916, ko je svetovna vojna opozorila na izredno važnost Murmanska kot oskrbovalnega pristanišča, je bila zgrajena

1430 km dolga železniška proga, ki je to pristanišče zvezala neposredno s Petrogradom, nekaj let pozneje pa je bil izkopen slovit petrogradski prekop, ki je zvezal bivšo prestolnico vse Rusije z Belim morjem. Murmansk je tedaj odlično nadomestil pristanišče Arhangelsk, ki ima mnogo manj ugodno lego, in je postal najvažnejše izvozno pristanišče Sovjetske zveze. Istočasno je postal tudi glavno oporišče za plovbo po severnih morjih in po vodah severno od Sibirije. Kot prvotno trgovsko oporišče je kmalu postal izredno važno in odlično.

oporišče tudi v vojaškem oziru, pristanišče, v katerem so bili stalno rušili, podmornice, ladje — ledolomilke in ogledniške ladje.

Izredno krvavi boji, ki se odigravajo zdaj na severnem odseku vzhodnega bojišča, imajo svoj končni namen zvezati Sovjetsko Rusijo z Anglijo

ter zagotoviti oblast nad severovzhodnimi pomorskimi potmi, ki držo v oddaljena pristanišča ob severni sibirski obali. Severna Sibirija skriva ogromno naravno bogastvo, ki so ga komaj šele začeli črpati. Tu so premogovniki, rudniki, ki dajejo več železa, kakor pa na primer sloviti švedski rudniki, dalje rudniki bakra, nikla, zlata in platine. Pristanišče Murmansk predstavlja kraj, kjer se steka vse to ogromno naravno zemeljsko bogastvo.

Zastava iz las 800 Japonk

Osrednja ženska organizacija na Japonskem je poklonila te dni japonski mornarici zanimiv dar, ki je glas o njem šel po vsem svetu. To je častna zastava, ki so jo spletli iz las 800 Japonk. Zastava je belo-rdeče barve in je na njej upodobljen simbol dežele vzhajajočega sonca. Obesili so jo na največjo japonsko križarko.

Na Gorenjskem nobenega brezposelnega več

»Donauzeitung« prinaša kratko, a zanimivo poročilo iz Kranja, v katerem piše, kakor je zdaj na Južnem Koroškem (Gorenjskem) z vprašanjem brezposelnosti. Tako pravi:

Ko je nemška uprava prevzela osvobodjeni del Južne Koroške, je bilo na razmeroma majhnem področju nad 10.000 brezposelnih. Po skupnem prizadevanju vseh činiteljev, ki prihajajo v postev, se je v štirih mesecih posrečilo popolnoma odstraniti vsako brezposelnost. Že se čuti pomanjkanje strokovno usposobljenih moči. Mnogo delavcev je zaposlenih pri obnavljanju cest, mostov in železniških prog.

Tri leta je nosil v trebuhu 9,5 cm dolg žebelj

Da bi imel kdo kar tri leta v svojem trebuhu velik žebelj, se zdi skoraj neverjetno, pa se je vendar tudi to zgodilo, kakor pravi zanimivo poročilo iz Stockholma.

Sedemletnega sina nekega danskega učitelja so zadnjič pripeljali v bližnjo bolnišnico, ker se je počutil zelo slabo. Nekaj ga je okrog

želodca hudo tiščalo, da ni mogel več prenašati. Bolečine je čutil že nekaj dni, pa je mislil, da bodo že same od sebe prešle. Ker pa mu ni bilo nič boljše, pač pa še celo vsak dan hujše, ni bilo druge pomoči, kakor da se zateče v bolnišnico, kjer naj bi ga zdravniki natančno pregledali. Dali so dečka na rentgen ter ugotovili na veliko presenečenje, da ima v sebi kar 9,5 cm dolg žebelj med požiralnikom in dvanajstnikom. Otroka so brž operirali in ga rešili snerodnega gostaja.

Dečkovo življenje zdaj ni več v nevarnosti. Zdravnikom je med drugim povedal, da se spominja, da je nekako pred tremi leti pri igranju požrl žebelj da pa ni čutil zaradi tega nobenih bolečin v trebuhu vse do pred kratkim.

Budimpešta redi 90.000 prašičev

Budimpeštanski podžupan je na seji mestnega upravnega sveta v svojem govoru zlasti poudarjal nujno potrebo, da se madžarska prestolnica sama preskrbi z živili. Povedal je med drugim tudi, da zdaj v Budimpešti rede okrog 90.000 prašičev. V prometnem oziru je v Budimpešti v bodoče treba računati z novimi težavami. Zaradi omejitve avtobusnega prometa bi bilo nujno potrebno, da se čimbolj obremenjena železnica, Električni tok se je v podražil za 25 odstotkov, vodarina pa je ostala nespremenjena. (Donauzeitung.)

Dobra letina rozin in fig na Grškem

Kolikor se da sklepati iz dosedanjih ugotovitev, bodo letos na Grškem pridelali izredno veliko rozin. Računajo namreč s pridelkom 87.000 ton navadnih ter 18.000 ton najfinjših, debelih rozin. Letina je popolnoma zadovoljiva in pravi, da bo Grčija z njo zadostila vsem domačim potrebam, tudi če upoštevamo, da grške tovarne špirta potrebujejo velike količine rozin.

Prav tako bodo imeli tudi fig na Grškem letos prav precej, kakor piše v belgradskemu nemškemu časopisu »Donauzeitung« njegov poseben poročevalec iz Aten.

Deklica zavita v vato, ker se ji preveč rade lomijo kosti

Pred nekaj tedni na Havajskih otokih stopila z ladje družina Avstralca Besta. Vožnjo je morala prekiniti zaradi čudne bolezni, ki jo je dobila petletna hčerka Valerija. Njena bolezen je v tem, da se kosti te deklice ne navadno rade lomijo. Že petinštiridesetkrat je imela zlomljene razne kosti.

Ta čudni bolezenski pojav sicer ni znan v zdravilstvu, vendar s tako težkimi primeri dozdaj zdravniki nikjer še niso imeli opravka. To dekletce ima namreč tako krhke kosti, da

se ji lomijo takorekoč same od sebe, ne da bi se kam vsaj malo udarila, ali vsaj naslonila na kak trd predmet. Uboge dekletce zdaj na Havajskih otokih v bolnišnici in je zaradi izredne lomljivosti svojih kosti vsa popolnoma zavita v vato.

Šah Zmagovalec v Monakovem je Stoltz

Šahovski boj, ki se ga je udeleževalo v Monakovem sedemnajst evropskih mojstrov, je zdaj končan. Prinesel je gotovo nekoliko presenečenja, vsaj za tiste, ki so z vsem pripravljenostjo, da bo prvo mesto zasedel svetovni prvak Aljehin. Največji točki si je s svojo previdno in temeljito kombinacijsko igro priboril Stoltz. Že po končanem predzadnjem kolu je bilo odločeno, da mu prvega mesta ne more vzeti nihče več, kvečjemu — a z zelo majhno verjetnostjo — bi ga mogel še deliti z Aljehinom, če bi ta zadnjo partijo dobil. Stoltz pa izgubil. Zgodilo pa se je, da je Stoltz v zadnjem kolu zelo hitro, skoraj z lahkoto zmagal nad Opočenskim. Aljehin pa se je z Mrossom dolgo časa prizadeval, da bi v končnici z damami zmagal, pa se je po trdovratni igri svojega nasprotnika moral je zadovoljiti samo s polovico točke. In tako je padla končna odločitev, ki je razčistila položaj na vrhu tabele. Končno stanje monakovskega turnirja je naslednje:

Stoltz 12, dr. Aljehin in Lundin 10,5, Bogoljubov 9,5, Nielsen, Richter 9, Foltys 8, Rethy 7,5, Rabar, Kieninger 7, Fuster 6,5, Mross 6, Opočenski 5,5, Rohaček, Cortlever 4,5 in Leepin 3.

Poročila nemških časopisov pripominjajo k izidu tega šahovskega turnirja, da si je Stoltz zmago popolnoma zaslužil. Ohranil je od začetka turnirja do konca mirnost in železno vztrajnost, iz katere ga ni mogel spraviti noben tekmeček. Glavna moč njegove igre je v duhoviti kombinaciji. Igro začelja z mirnimi, nič kaj presenetljivimi otvoritvami in šele v sredini, ko si je svoj položaj dobera utrdil, začne pritiskati na nasprotnika, ki se mu ga s težko opaznimi kombinacijami ponavadi posreči priteniti k tlom Aljehin je še vedno star maček in je tudi na tem turnirju pokazal nekaj novih kombinacij. Zdi se pa, da je nekatere svoje tekmečke podcenjeval, zaradi česar se je pri marsikakšni partiji moral zadovoljiti le s polovico točke, kar ga je potisnilo pri končnem izidu na drugo mesto. Lundinova igra pa je približno takšna kot Stoltzova, mirna, skrajno previdna, brez hujših tveganj. Gotovo je prav ta način igre tudi Lundina na tem turnirju tako visoko dvignil, da si deli z Aljehinom drugo mesto.

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

16

Vendar pa to stanje ni trajalo dolgo. Ne da bi se tega zavedel, se je njegova volja začela znova zbuhati, kajti bila je premočna, da bi jo bilo mogoče popolnoma uničiti. Ko je začutil, da se je oprostil skrivnostnega vpliva, so se mu zablikale oči in stisnil je zobe. Zmagoslavje nasmeje mu je preletel obraz.

Zdelo se je, da je tudi Croixnoir to spoznal, kajti dejal je:

»Nikar ne misli, da hočem obračunati s teboj kakor z odvjetnikom Legrosom. Imel bom še dovolj časa zato, da se pozanimam tudi za tvojo osebo. Imam neko drugo sredstvo, da te zadene v živo, če se ne boš pokoraval moji volji. Vidi, da se ga bom poslužil brez usmiljenja in do skrajnosti. Zadošča, da te spomnim le na eno ime... Lizika.«

Ob tem imenu se je Doretu izvil iz grla glas, ki je bil bolj podoben rjuvenju zveri, kakor pa človeškemu kriku. Nato pa je z vedno močnejšim glasom zaklical:

»Podlež! Podlež! Podlež!»

Na drugi strani pa se ni slišalo drugega kot satanski smeh. Croixnoir je bil močnejši. Doretu se je zdelo, da pada v brezno. Sovražnik je našel najbolj občutljivo mesto. Lizika je njegovemu prijatelju bila dražja, kot vse drugo na svetu;

tudi bolj kot življenje. Bila je njegov sen, njegova sreča. Pri vsem svojem delu je imel vedno le njo pred očmi. Njegova najiskrenejša želja je bila, da bi mogla postati čimprej popolnoma njegova. In to drago bitje naj bi postalo žrtev njegovega sovražnika!

Croixnoir je vedel, da je Doretu zadel v živo, zato je nadaljeval:

»Ne bom je takoj umoril. Ti jo sedaj nameravaš prositi, naj se ne odzove na noben telefonski poziv, da bi je ne mogel hipnotizirati. Toda ne boj se. Imam še druga sredstva da dosežem svoj namen. Znal bom priti do nje tudi brez telefona. Prav kmalu se boš o tem prepričal.«

Neznane besede so povzročale Doretu tako silno bolečino, kot da bi mu kdo zasadil nož v srce.

»Ponavljam ti, da je ne bom takoj umoril. Prelepa je, da bi morala tako kmalu umreti. Bogve, če ji ne bom jaz ljubil kot ti!»

Doret je zakričal na ves glas:

»Podlež! Pošast! Zver!»

Toda Croixnoir se za to ni zmenil. Nadaljeval je:

»Vsemu temu se moreš izogniti. Zadošča, da storiš to, kar zahtevam od tebe.«

Doret ni mogel odgovoriti. Bil je preveč razburjen. Ves se je tresel od zadržane jeze. Oni pa se ni zmenil za trpljenje svoje žrtve, ampak je znova povzel besedo:

»Če hočeš rešiti Liziko, ti ni treba storiti drugega, kot da mi daš častno besedo, da se ne boš več brigal zame. Vidiš, da ne zahtevam ničesar nemogočega. Hodila bova vsak po svoji poti. Se danes in sicer kar takoj pojdi k svojemu ravnatelju in mu reci, da se ne moreš več zanimati za to zadevo. Prepustim tebi, da najdeš primeren izgovor. Potem boš lahko živel v miru. Ali si razumel? O tem najvedni razgovoru pa seveda ne smeš povedati nikomur...«

Za hip je umolknil, nato pa je nadaljeval:

»Ali si dobro premislil, kakšne posledice bi izvirale iz tega, če odkloniš moj predlog? Ne pričakuj, da boš mogel še enkrat govoriti z menoj. Odgovor, katerega mi boš dal sedaj, bo odločil o usodi življenja in časti tvoje zaročenke.«

Doret se je obotavljal. Njegova poštenost in njegov stanovski ponos sta ga nagibala k temu, da bi Croixnoirjev predlog odbil, kljub temu, da je s tem izpostavljaval ljubljeno bitje smrtni nevarnosti. Toda preveč je ljubil Liziko. Že sama misel, da bi ji kdo mogel prizadejati kakšno krivico, ga je spravljala v obup. S svojimi ravnanjem pa bi jo tako rekoč sam izročil v roke zločincu, ki je

imel nadčloveško moč in ki je že pokazal, da jo tudi zna uporabljati. In on ni mogel ničesar storiti, da bi njegova hudočelstva preprečil! Njegova nadmoč je še bolj stopnjevala njegovo jezo.

Croixnoir je postalja nestrpen.

»Torej? Nikoli bi si ne bil mislil, da si tako neodločen. Saj si navadno za vsako stvar tako nagel!... Pogum! Pri-sej mi, da se ne boš več brigal zame... To mi zadošča... Razume se pa,« je nadaljeval z glasom, ki je znova postal grozeč, »da če bi me skušal prevariti na ta način, da mi sedaj obljubiš, kar od tebe zahtevam in bi potem svoje besede ne držal, ampak me znova začel zasledovati, tedaj pa vedi, da se tudi zver, ki je preganjana, zna braniti z vsemi sredstvi. In sredstva, s katerimi razpolagam so strašna... Ne pozabi tega! Sicer pa jih boš imel priložnost spoznati, ker jih bom uporabljal zoper tebe in zoper vse one nesramne, ki se bodo še drznili preganjati me. Glej, da ne bom prisiljen uporabljati jih naprej zoper tebe in tvojo zaročenko! Noben zid ni tako visok in noben kraj tako nepristopen, da bi vaju ne mogel doseči in se nad obema kruto maščeval. Nikakor ti ne svetujem, da bi to poskusil. Mnogo ljubše mi je, da mi sedaj odkrito poveš, da ne sprejmeš mojega predloga, kot pa da mi obljubiš in boš pozneje ravnal drugače. Seveda ti tudi v prvem slučaju ne morem priznati. Stri te bom, ker ne trpiš nobene ovire na svoji poti. Če me pa prevariš, bo moje maščevanje nad teboj in Liziko strašno. Smrt ne bo najhujša. Pripravi!

vama bom takšne muke, kakor jih še nihče ni pretrpel... In to trpljenje ne bo samo telesno...«

Zasmejal se je. V tem smehu je bilo nekaj pošastnega.

Doret si je počasi zopet opomogel. Vzravnal se je in oči so se mu divje zablikale. Z odličnim glasom je dejal:

»Zmagal si. Nikakor se ne bojim zate. Toda ti groziš bitju, ki mi je vse na svetu... Nimam poguma, da bi jo videl trpeti... Naj bo, kakor hočeš ti... Odpovem se boju proti tebi... Preveč si mi močan... Se nocoj grem k ravnatelju. Rekel mu bom, da moram zaradi zdravljenja oditi za mesec dni na deželo... ali pa da moram odpotovati v inozemstvo... To bi bilo še bolj primerno, da ti dokazem, da hočem svojo obljubo resnično izpolniti... Prepustim te tvoji usodi... želim pa, da bi ta bila zate čim slabša... Dal si mi častno besedo, da Lizika... Toda kakšno vrednost pa more imeti častna beseda zločinceva?»

»Moja častna beseda je vredna vsaj toliko kakor tvoja,« je živahno dejal Croixnoir. »Da bi vsaj mogel jaz biti tako gotov tvoje obljube, kakor moreš ti biti moje! Ne ostane mi drugega kot zavest, da te moram zdrobiti, v slučaju, da prelomiš besedo, katero si mi pravkar dal. Prvo dejanje, ki ga boš storil v tem smislu, bo smrtna obsodba zate in za Liziko. Toda ponavljam, da bo smrt prišla šele po strašnem trpljenju. Mislim, da sem ti že dovolj povedal. Zbogom!»